

INFORMACE PRO ČESKÉ EXPORTÉRY: VEŘEJNÁ DOPRAVA V USA

OBSAH

| | |
|--|----|
| Obsah | 1 |
| 1. Úvod a obecná charakteristika veřejné dopravy v USA | 1 |
| 1.1. Úvod | 1 |
| 1.2. Definice | 2 |
| 1.3. Podíl na celkové dopravě | 2 |
| 1.4. Hlavní druhy veřejné dopravy | 2 |
| 1.5. Očekávaný vývoj odvětví | 3 |
| 1.6. Financování veřejné dopravy | 5 |
| 2. Postavení českých výrobců | 6 |
| 3. Způsoby účasti v projektech veřejné dopravy | 6 |
| 3.1. Úvod | 6 |
| 3.2. Zákon Buy America | 7 |
| 3.3. Způsoby prezentace | 7 |
| 4. Hlavní subjekty na trhu | 8 |
| 4.1. Regionální dopravní úřady | 8 |
| 4.2. Výrobci autobusů, tramvají a trolejbusů v USA | 12 |
| 4.3. Inženýrské a stavební firmy | 14 |
| 5. Oborová sdružení | 16 |
| 6. Hlavní výstavní akce | 18 |
| 7. Legislativa a všeobecné podmínky vývozu do USA | 19 |
| 8. Informační zdroje a důležité kontaktní adresy | 20 |
| 9. Závěry a shrnutí | 21 |
| Výklad hlavních pojmů: | 22 |
| Použitá literatura: | 22 |
| Internetové stránky: | 23 |

1. ÚVOD A OBECNÁ CHARAKTERISTIKA VEŘEJNÉ DOPRAVY V USA

1.1. Úvod

Projekty veřejné dopravy a v jejich rámci dodávky dopravních prostředků, náhradních dílů a služeb, patří k velkým obchodním příležitostem pro české firmy. Díky dlouholeté tradici výroby v ČR a bohatým zkušenostem s dodávkami na zahraniční trhy, dosáhly některé české podniky v nedávné minulosti určitých úspěchů i na trhu USA.

Myšlenku sledovat sektor veřejné dopravy a usilovat o uplatnění českých firem však vedle kvality českých výrobků podporují i zásadní změny, kterými americká společnost v oblasti veřejné dopravy prochází. Bez úmyslu hlouběji se zabývat kořeny a příčinami revitalizace center velkoměst a obydlování dříve opuštěných vnitřních městských částí řada odborných studií konstatuje, že v důsledku tohoto jevu prožívá veřejná doprava v posledních 20 letech určitou renesanci. Poptávka po veřejné dopravě souvisí také s celkovou migrací obyvatelstva z venkova do městských aglomerací a dalšími vlivy, jako je nedostačující kapacita silniční sítě nebo růst cen pohonných hmot.

V roce 1970 evidovaly statistiky 243 městských aglomerací, v nichž žilo 139 miliónů obyvatel, tedy přibližně 68% veškeré populace USA. Do roku 1996 se počet aglomerací mírně zvýšil na 273, ale podíl lidí v nich žijících už přesáhl 80% na celkovém počtu obyvatel a překonal 212 miliónů.

S ohledem na strukturu výrobního odvětví v ČR a na specifický charakter veřejné dopravy v USA vychází tento materiál z předpokladu, že největší potenciál pro uplatnění českých výrobků a služeb existuje v tramvajové, trolejbusové a částečně i autobusové dopravě. Proto je zaměřen především na možnost

účasti českých firem v projektech výstavby a provozu systémů uvedených tří druhů veřejné dopravy, ovšem s tím, že i např. příměstské vlakové sítě provozují stejné agentury (*regional transit authorities - RTA*) a výběrová řízení se budou řídit podobnými pravidly. Pouze okrajově je zmíněna železnice, protože železniční síť je s výjimkou veřejné společnosti Amtrak v rukou soukromých firem.

1.2. Definice

Veřejná doprava v USA je definována jako souhrn služeb poskytovaných s použitím vícemístných dopravních prostředků a sloužících k přepravě osob na místních nebo regionálních trasách. Služby veřejné dopravy zahrnují pravidelné i nepravidelné soukromé a veřejné autobusové linky; trajekty; služby železniční společnosti Amtrak, služby meziměstských autobusových linek a taxislužeb vázané kontraktem s některou z regionálních dopravních agentur; mikrobusevé spoje vázané podobným kontraktem; a další dopravní služby poskytované občanům v důchodovém věku nebo tělesně postiženým osobám. Do veřejné dopravy není zahrnuta dálková autobusová nebo železniční doprava, stejně jako doprava letecká nebo námořní.

1.3. Podíl na celkové dopravě

Fenoménem osobní dopravy v USA zůstává individuální automobilová doprava. V roce 1995 bylo ve Spojených státech zaregistrováno téměř 200 miliónů soukromých osobních automobilů. Více než 88% domácností vlastní alespoň jeden automobil a 95% obyvatel v produktivním věku ho používá k dopravě do zaměstnání. Podíl osob, které využívají veřejnou dopravu k cestě do zaměstnání dosahuje v celonárodním průměru pouhých 5,3%, ale je mnohem vyšší ve velkých městských aglomeracích (stát New York 25%, Washington DC 37%). Po započítání cest k jiným než pracovním účelům se odhaduje, že celkem 12% obyvatel používá veřejnou dopravu nejméně jedenkrát měsíčně, ve městech je podíl účastníků veřejné dopravy vyšší - 21%.

Přes relativně malý podíl na dopravě ve srovnání s evropskými poměry je počet cestujících veřejné dopravy vzhledem k velikosti USA a počtu obyvatel obrovský. Přibližně 13 miliónů obyvatel používá některých z hromadných dopravních prostředků každý pracovní den. Dalších 25 miliónů cestuje veřejnou dopravou méně často, nicméně pravidelně několikrát do měsíce.

Význam veřejné dopravy ve Spojených státech prošel od svého zrození na počátku 20. století 5 hlavními cyklickými fázemi. Vlivem technického pokroku a ekonomického rozmachu ve 20. letech získala první významná forma veřejné dopravy v podobě tramvají sympatie americké veřejnosti. Ekonomická deprese v letech 1929 -1939 způsobila pokles významu veřejné dopravy společně s novými zákony, které pozastavily subvencování z veřejných rozpočtů. Program regulované spotřeby paliv v období 2. světové války oživil potřebu hromadné dopravy, ale s uvolněním cenové kontroly po skončení války a díky vládnímu programu stavebního rozvoje předměstí došlo opět k poklesu jejího významu. Od roku 1973 do současnosti význam veřejné dopravy znovu roste.

1.4. Hlavní druhy veřejné dopravy

Z celkového počtu 6000 agentur (dopravních společností) jich většina provozuje více druhů dopravy současně. Mezi jednotlivými druhy veřejné dopravy má dominantní roli autobusová doprava, ať už jde o linky pravidelné (provozuje je 2262 agentur) nebo nepravidelné (5200 agentur).

Pouze 150 agentur ve Spojených státech provozuje i jiný druh dopravy než autobusový. Následující tabulka uvádí některé důležité charakteristiky hlavních druhů veřejné dopravy podle statistik za rok 1998:

| | A | B | C | D | E | F |
|-----------------------------|-------|------|------|-----|------|-----|
| počet agentur | 2262 | 18 | 5254 | 5 | 14 | 23 |
| provozní náklady (mil. USD) | 11048 | 2364 | 1273 | 146 | 3529 | 502 |

| | | | | | | |
|--------------------------------|-------|------|-------|-----|-------|------|
| kapitálové náklady (mil.USD) | 2371 | 1379 | 82 | 67 | 2350 | 840 |
| počet přepravených osob (mil.) | 5387 | 382 | 96 | 116 | 2392 | 274 |
| počet vozidel | 78373 | 5112 | 34356 | 965 | 10420 | 1438 |
| počet zaměstnanců (tis.) | 193 | 22 | 47 | 2 | 45 | 6 |

- A..pravidelná autobusová doprava (bus)
B..příměstský vlaková doprava (commuter rail)
C..nepravidelná autobusová doprava (demand response)
D..trolejbusová doprava (trolleybus)
E..městská železniční doprava (heavy rail)
F..tramvajová doprava (light rail)

Protože velké množství finančních prostředků plyne nejen do nákupu a provozu vozidel, ale také do výstavby a údržby infrastrukturní sítě, není od věci porovnat význam jednotlivých druhů veřejné dopravy podle délky pevné tratě (fixed guideway). Největší podíl na celkové délce dopravních koridorů má příměstská vlaková doprava (3248 mil), následuje autobusová doprava (1269), metro (746), tramvaje (389), trolejbusová doprava (269) a ostatní druhy (26).

1.5. Očekávaný vývoj odvětví

Jak už je naznačeno v úvodních odstavcích, prožívá veřejná doprava v USA nebývalý rozmach. V roce 1998 bylo jejím prostřednictvím přepraveno 8,7 miliardy osob, přičemž došlo k nárůstu 16% ve srovnání s rokem 1995. Téměř dvě třetiny (62%) cestujících byly přepraveny autobusy, 27% metrem, 4% příměstskými vlaky a 3% tramvají.

Veřejná doprava jako celek roste každým rokem o více než 4%, měřeno počtem přepravených osob. Předpokladem dalšího růstu je rostoucí obliba, nezbytná potřeba jako alternativy k individuální automobilové dopravě, a investice do rozvoje dopravních systémů.

V řadě měst a regionů USA jsou v různých fázích rozpracování projekty veřejné dopravy. Ve fázi výstavby je v současnosti 131 mil autobusové pevné tratě (vyhrazeného koridoru pro vozidla s velkým počtem cestujících - high occupancy vehicles "HOV"), 94 mil tramvajových tratí, 104 mil příměstských vlakových tratí, 35 mil metra, 7 mil trolejbusových tras a 10 mil automatizovaných bezobslužných tratí.

Z hlediska uplatnění českých firem je důležité informovat se o obchodních příležitostech reagovat a včas reagovat na výběrová řízení v souvislosti s novými projekty. Z tohoto důvodu uvádíme nejprve přehled budoucích projektů ve fázi designu.

| Místo | Délka (míle) | Počet linek | Počet vozidel | Rok dokončení | Náklady (mil. USD) |
|------------------|--------------|-------------|---------------|---------------|--------------------|
| Metro | | | | | |
| San Juan | 1 | 1 | ? | ? | 478 |
| Washington, DC | 3,1 | 1 | ? | 2004 | 4,3 |
| příměstský vlak | | | | | |
| Denver | 19 | 1 | ? | 2004 | 883 |
| Houston | 7,4 | 1 | 15 | 2004 | 300 |
| Minneapolis | 11,5 | 1 | ? | 2004 | 548 |
| North New Jersey | 1 | 1 | ? | 2004 | 350 |
| Portland | 2,5 | 1 | ? | 2004 | 350 |
| Salt Lake City | 2,5 | 1 | 10 | 2002 | 106 |
| St. Louis | 8,6 | 1 | 2 | ? | ? |
| San Francisco | 5,4 | 1 | 19 | 2005 | 500 |
| Seattle | 25 | 2 | 28 | 2002-2007 | 3100 |

| | | | | | | |
|---------|-------------|-----|---|----|------|-----|
| tramvaj | Memphis | 2,5 | 1 | ? | 2002 | 69 |
| | New Orleans | 5,5 | 1 | 37 | ? | 139 |
| | Portland | 2,3 | 1 | 5 | 2001 | 42 |

Následující tabulka obsahuje přehled rozpracovaných projektů pevných tratí podle údajů z počátku roku 2000.

| Druh dopravy | Místo, stát | Délka tratě (míle) |
|-----------------|--------------------|--------------------|
| autobus | Dallas, TX | 11,1 |
| | Denver, CO | 3,3 |
| | Hartford, CT | ? |
| | Houston, TX | 9,9 |
| | Los Angeles, CA | 31,2 |
| | Minneapolis, MN | 0,9 |
| | New York, NY | 1,0 |
| | Newport News, VA | 8,0 |
| | Phoenix, AZ | 14,0 |
| | Pittsburgh, PA | 8,3 |
| | Salt Lake City, UT | 19,0 |
| | San Bernardino, CA | 9,9 |
| | San Diego, CA | 4,0 |
| | Seattle, WA | 9,9 |
| | Washington, DC | ? |
| | Celkem | 130,5 |
| příměstský vlak | Boston, MA | ? |
| | Burlington, VT | 20,0 |
| | Dallas, TX | 24,0 |
| | New York, NY | 6,2 |
| | Seattle, WA | 40,0 |
| | Syracuse, NY | ? |
| | Washington, DC | 13,5 |
| | | Celkem |
| metro | Atlanta, GA | 2,0 |
| | Los Angeles | 6,3 |
| | New York, NY | 0,4 |
| | San Francisco, CA | 8,7 |
| | San Juan, PR | 10,7 |
| | Washington, DC | 6,8 |
| | | Celkem |
| tramvaj | Dallas, TX | 23,8 |
| | Denver, CO | 8,7 |
| | Kenosha, WI | 1,8 |
| | New York, NY | 2,0 |
| | Pittsburgh, PA | 5,2 |
| | Portland, OR | 10,0 |
| | Saint Louis, MO | 17,4 |
| | Salt Lake City, UT | 15,0 |
| | San Francisco, CA | 2,0 |
| | San Jose, CA | 7,6 |
| | Celkem | 93,5 |

| | | |
|-----------|------------|-----|
| trolejbus | Boston, MA | 1,0 |
| | Dayton, OH | 6,1 |
| | Celkem | 7,1 |

Také projekty vysokorychlostních železničních spojení patří mezi perspektivní směr dopravy v USA, ačkoliv jejich rozvoj je ve srovnání s Japonskem nebo západní Evropou opožděn. Některé státy o výstavbě moderního železničního koridoru teprve uvažují, jinde jsou projekty ve fázi plánování, v některých případech už byla zahájena výstavba. Tento nový trend se inspirovuje komerčním úspěchem a oblibou podobných provozů především v Evropě (*např. TGV ve Francii*), ale konečná podoba nových tratí a vlaků bude trochu jiná. Ve většině případů má jít o technické zdokonalení tratí, aby umožnily vlakům dosahovat rychlosti okolo 100-110 mil/hod (*pozn.: maximální rychlost většiny současných amerických tratí je 79 mil/hod, zatímco evropské rychlovlaky dosahují rychlosti 160-186 mil/hod - pozn.*). V některých případech je vedle zvýšení rychlosti provozu dalším cílem projektů výstavba dosud chybějících přímých spojení mezi aglomeracemi bez nutnosti přestupu na hranicích mezi oddělenými železničními společnostmi.

| Trasa | Stav |
|--------------------------------------|--|
| Washington, DC-Boston | zvažuje se |
| Atlanta-New Orleans-Houston | předběžná plánovací fáze; nejasnosti ve financování |
| Chicago-města na Středozápadě | zahájeny přípravné práce |
| San Diego-LA-Oakland-Sacramento | přislíbena státní podpora úpravy tratě |
| Eugene-Portland-Seattle-Vancouver | úpravy tratě ve fázi realizace |
| New York-Albany | před dokončením |
| Boston-Montrel | v plánu je nová trať u velké části koridoru |
| San Antonio-Dallas-Tulsa-Little Rock | zvažuje se; v minulosti zamítnuto |
| Tampa-Orlando-Jacksonville-Miami | studie před dokončením; odhlasována změna ústavy požadující novou trať |

1.6. Financování veřejné dopravy

Celkové veřejné výdaje na provoz, údržbu a investice dosáhly v roce 1997 15,4 miliardy USD. Podle analýzy U.S. Department of Transportation je 14 mld. USD nutných k provozu, údržbě a renovaci stávajícího systému. To znamená, že plných 10% plyne do výstavby a rozvoje nových sítí.

Takřka polovina všech fondů (7,1 mld. USD) je vynaložena ve formě investičních nákladů. Mezi jednotlivými druhy dopravy existují rozdíly v tempu růstu investičních nákladů: zatímco celkové veřejné investiční výdaje se zvýšily v období 1992 - 1998 zhruba o 50%, investice do tramvajové a trolejbusové dopravy se přibližně zdvojnásobily a do pravidelné autobusové dopravy vzrostly o cca 70%, kdežto do nepravidelné autobusové dopravy, příměstské vlakové dopravy a metra zůstaly na stejné úrovni.

Federální vláda se na financování veřejné dopravy podílí 50%, v roce činil rozpočet příslušné kapitoly 5,8 mld. USD. Další 11,1% je hrazeno z rozpočtů jednotlivých států, 12,9% nákladů hradí místní úřady samosprávy. Přibližně čtvrtinu (26%) nákladů na rozvoj, provoz a údržbu systémů hradí příjmy provozovatelů ve formě přímých daní, poplatků za reklamu, úroků z vkladů apod.

Téměř 40% všech kapitálových nákladů spotřebuje autobusová doprava, z nichž nejvíce činí modernizace pevných tratí (38%) a výstavba nových linek (21%), naopak poměrně málo (2%) tvoří rozpočet na plánování.

2. POSTAVENÍ ČESKÝCH VÝROBCŮ

Uvolnění obchodních vztahů mezi ČR a USA v roce 1990 se stalo počátkem období velkého růstu vzájemného obchodu. Hlavním stimulem českého exportu do Spojených států zůstává obrovská absorpční schopnost trhu, příznivé povědomí o českých výrobcích a v neposlední řadě i preferenční dovozní režim *Generalized System of Preferences*, díky němuž je bezcelně dováženo téměř 50% českého zboží.

Dopravní prostředky s výjimkou traktorů nepatří k hlavním vývozním položkám ČR. Podle amerických statistik za rok 1999 nesou dopravní prostředky členěné podle amerického sazebníku *U.S. Harmonized Tariff Schedule* následující označení s uvedeným podílem:

- 87 (*vehicles other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories*) - tvoří v objemu 39,4 mil. USD 4. nejvýznamnější položku českého vývozu s podílem 5,2% na celkovém vývozu (*pozn.: 94% této kategorie je realizováno u položky traktory a náhradí díly*);
- 88 (*aircraft, spacecraft, and parts*) - jsou dováženy v objemu 8,5 mil. USD a představují 19. nejvýznamnější položku českého exportu s podílem 1,1%;
- 86 (*railway or tramway locomotives, rolling stock, track fixtures and fittings, and parts; mechanical etc. traffic equipment of all kinds*) - mají v hodnotě 6 mil. USD na 27. místě podíl 0,6% na celkovém vývozu.

Přesto lze shrnout, že se v uplynulém desetiletí českým podnikům podařilo navázat na strojírenskou tradici a prosadit se na trhu USA jako dodavatelé dopravních prostředků a souvisejících komodit. Velmi často jsou české výrobky součástí větších dodávek a investičních celků, v několika případech se podnikům nebo jejich dceřiným společnostem podařilo uspět ve výběrovém řízení a stát se hlavním dodavatelem.

V roce 1994 uspěla v Daytoně (stát Ohio) česká firma Škoda Plzeň (závod Škoda Ostrov nad Ohří) prostřednictvím společného podniku Electric Transit Inc. s americkou společností AAI Corp. ve výběrovém řízení na dodávku 57 trolejbusů v hodnotě 32. mil USD.

Stejná společnost zvítězila v roce 1997 v tendru na rozsáhlou dodávku moderních 273 trolejbusů pro San Francisco (Kalifornie). Přibližná hodnota kontraktu je 200 mil. USD a je dosud největším úspěchem české firmy v USA.

V roce 1997 se firmě ČKD Dopravní systémy podařilo prostřednictvím dceřiné firmy Electric Transport of America (ETA) získat kontrakt zhotovení 7 historických replik tramvajových vozů na lince Riverfront v New Orleans v hodnotě 900 tis. USD za vůz. Hodnota českých komponentů (podvozků) činí cca 240 tis. USD na každém voze.

Na konci roku 1998 vyhrála česká společnost Inekon/Škoda Plzeň zakázku na dodávku tramvají a náhradních dílů pro RTA v Portlandu v hodnotě 12 mil. USD. Celkem 5 nízkopodlažních tramvají by měla firma dodat V roce 2001.

3. ZPŮSOBY ÚČASTI V PROJEKTECH VEŘEJNÉ DOPRAVY

3.1. Úvod

Společným jmenovatelem všech projektů veřejné dopravy je financování z veřejných (federálních nebo státních) prostředků. Z tohoto důvodu jsou charakteristickými vlastnostmi výběrových řízení nízká cenová

nabídka, transparentní proces rozhodování, formality vylučující možnost korupce a zneužití veřejných peněz, a konečně zákonem stanovené diskriminační podmínky pro účast zahraničních subjektů.

Rozhodnutí o výsledku tendru má vždy politický náboj a bývá podmíněno podílem místní práce a obsahu místního materiálu na konečné dodávce. Pravidlem je i podmínka podílu národnostních a jinak diskriminovaných menšin. Z těchto důvodů se v řadě případů ustálila praxe spojení zahraničního dodavatele s malou místní společností, jejímž smyslem je tlumit politický odpor proti zahraniční účasti a usnadnit orientaci v nepřehledném systému lokálních předpisů a federálních zákonů. Spolupráce nebo společný podnik s tzv. "*cottage industry*" se v minulosti mnohokrát osvědčila, ale také mnohokrát selhala. Český podnik by měl svého partnera vybírat podle nejpřísnějších měřítek. Vedle finančních kritérií shodných např. s výběrem odběratele je třeba v první řadě ověřit kvalitu a schopnosti americké firmy být ve výběrovém řízení přínosem.

3.2. Zákon Buy America

Téměř vždy platí, že projekty veřejné dopravy jsou financovány částečně i z federálních prostředků. V tom okamžiku je však účast zahraničních dodavatelů omezena diskriminačním zákonem *Buy America Act* (BAA), který stanoví minimální obsah amerického materiálu a práce na konečném výrobku. BAA byl schválen Kongresem 13 března 1933. BAA se týká se dodávek výrobků (nikoliv služeb). Zákon je kontroverzním dědictvím ochranné politiky krizí zmínaných Spojených států a stanoví, že federální prostředky mohou být určeny pouze k nákupu zboží (výrobky, součástky, polotovary a stavební suroviny) amerického původu. Pravidla preference domácích výrobků doplnilo v návaznosti na BAA také nařízení prezidenta USA ze 17. prosince 1954 (*Executive Order No. 10582*) v otázce stanovení ceny domácího a importovaného výrobku a pravomoci federálních agentur upravit podmínky veřejné zakázky.

Podle definice BAA je domácím výrobkem pouze produkt, který byl vyroben v USA a náklady na jeho komponenty vyrobené v USA přesahují 60% nákladů na všechny jeho komponenty. Výjimku z tohoto zákona tvoří případy kdy: (a) a.cena domácího výrobku je nepřiměřená, tj. přesahuje cenu zahraničního výrobku o 25%; (b) domácí výrobek není dostupný v dostatečné kvalitě a kvantitě (*federální administrativa stanoví seznam výrobků, které v USA nejsou dostupné v dostatečné kvalitě a kvantitě z domácích zdrojů*); (c) je ve veřejném zájmu nekupovat americké zboží nebo suroviny (*podle nařízení č. 10582 se vybrané vládní agentury při nákupu určitých výrobků nemusí řídit pravidly BAA*)

Pouze ve výjimečných případech je provozovatel veřejné dopravy natolik finančně nezávislý, že může nákup dopravních prostředků nebo výstavbu systému zaplatit z vlastních prostředků a podle vlastních podmínek bez intervence federálních a státních úřadů. Jedním z těchto ojedinělých případů je nákup vozů Astra provozovatelem Portland Streetcar na severozápadě USA.

3.3. Způsoby prezentace

Nejvhodnějším a přitom poměrně nenáročným způsobem prvního oslovení RTA a případně i potenciálních partnerů v USA je kvalitně zpracovaná písemná prezentace. Minimální úspornou verzí může být představení zaslané poštou ve formě průvodního dopisu a přiloženého profilu firmy, na něž lze telefonicky nebo osobně navázat a jednat o konkrétní spolupráci. Daleko větší dopad má však osobní prezentace s použitím videoprojektoru nebo v USA běžného projektoru napojeného na počítač.

Standardem je dokument zpracovaný v Microsoft Wordu nebo Powerpointu. Při projekci je nezbytné vytisknout a rozmnožit kopie obsahu a další doprovodné tiskové propagační materiály nebo je rozdat i v jiné formě (*například na CD-ROM*). Všechny dokumenty musí být samozřejmě v anglickém jazyce. Zatímco v mluveném projevu není v USA na závadu cizí akcent, tiskové materiály musí být v perfektní angličtině a měly by být zkontrolovány rodilým mluvčím.

Téměř každý z nových projektů veřejné dopravy má unikátní parametry, v jejichž důsledku má šanci uspět každý účastník výběrového řízení. Vedle kvality samotné nabídky hraje neocenitelnou roli reference na předchozí úspěšné projekty. Většina českých podniků se sice nemůže pochlubit dalšími dodávkami přímo

na zdejšímu trhu, ale v jejich prospěch hraje dosud přetrvávající povědomí o solidní strojírenské kvalitě a v tomto směru výsadním postavením mezi postkomunistickými státy.

U technicky progresivních regionálních provozovatelů dopravy lze očekávat, že budou preferovat již osvědčená špičková "high-tech" zařízení firem z Japonska, Kanady nebo Evropy (Německa, Španělska, Itálie). Většina RTA je však při výběru dodavatelů více konzervativní než v jiných zemích a spolehlivost nebo osvědčenost často nadřazuje technologické úrovni. Jakkoliv to může znít nevěrohodně, nižší technická úroveň ve spojení se solidní kvalitou výroby a prokazatelným osvědčením provozu v náročných podmínkách může být vedle nižší ceny největší výhodou českých výrobků.

Předávání darů není součástí americké obchodní praxe. U projektů veřejné dopravy jako u všech veřejně financovaných zakázek navíc platí přísná omezení chování představitelů dopravních agentur a dalších subjektů zúčastněných ve výběrovém řízení. Doporučujeme vyvarovat se všem dárkům a pozornostem, jejichž přijímání nejen zakazují zákony, ale mohou být i zneužity konkurencí. Stejná omezení platí pro cestovní a ubytovací výlohy. Průzkumné cesty do zahraničí s cílem ověřit výrobky a bonitu dodavatele přímo na místě jsou velmi neobvyklé, ale pokud k nim dojde, jedná se vždy o představitele na nejvyšší možné úrovni, nikoliv personál schopný porozumět technickým a výrobním detailům kontraktu.

4. HLAVNÍ SUBJEKTY NA TRHU

4.1. Regionální dopravní úřady

Regionální dopravní úřady RTA jsou ve většině případů konečným uživatelem dopravních systémů a zpravidla i součástí místní samosprávy. RTA řídí a někdy i provozují místní dopravní systémy. V případech, kdy RTA samostatně neprovozují dopravní systémy, jsou odpovědné za výběr kontrolu smluvního provozovatele. Ve většině případů RTA také zodpovídají za vypisování výběrových řízení na dodávku dopravních prostředků, systémů nebo jejich částí.

Podle velikosti dopravních systémů lze mezi RTA vybrat 34 největších, jejichž přehled uvádí následující tabulka.

| | |
|---|--|
| Metropolitan Transportation Authority-NY, NY www.mta.nyc.ny.us/index.html | Regional Transportation Authority-Chicago IL 181 West Madison St., Suite 1900 Chicago, IL 60602 Tel.: (312) 917.0700 www.rtachicago.com E-mail: Communications@rtachicago.org |
| Los Angeles County Metropolitan Transit Authority One Gateway Plaza Los Angeles, CA 90012-2952 Tel.: 213.922.6235 E-mail: customerrelations@mta.net www.mta.net | Massachusetts Bay Transit Authority MBTA, 10 Park Plaza, Room 6720 Boston, MA 02116 Tel.: 617.222.5000 www.mbta.com |
| Washington Metropolitan Area Transit Authority 600 Fifth Street, NW Washington, DC Tel.: 202.637.1328 E-mail: csvc@wmata.com www.wmata.com | Southeastern Pennsylvania Transportation Authority (SEPTA) 1234 Market Street Philadelphia, PA 19107-3780 Tel.: 215.580.4000 www.septa.com |
| San Francisco Municipal Railway Tel.: 415.673.6864 www.ci.sf.ca.us/muni | New Jersey Transit Corporation Tel.: 973.491.9400 E-mail: njt_customer_svc@njtransit.state.nj.us www.njtransit.state.nj.us/mainterm.htm |

| | |
|--|--|
| <p>Atlanta Rapid Transit Authority MARTA Headquarters 2424 Piedmont Road, NE Atlanta, GA 30324 Tel.: 404.848.4711 E-mail: martaweb@itsmarta.com www.itsmarta.com</p> | <p>New York City Department of Transportation 40 Worth Street New York, NY 10013 Tel.: 212. nebo 718. (225.5368) www.ci.nyc.ny.us/html/dot/home.html</p> |
| <p>Maryland Transit Administration Tel.: 410.333.2354 www.marylandmta.com</p> | <p>MTA-Harris County Houston TX P.O. Box 61429 Houston, TX 77208-1429 Tel.: 713.739.4839, Fax 713.739.4699 E-mail: pa04@ridemetro.org www.hou-metro.harris.tx.us</p> |
| <p>King County-MTA Seattle WA 201 S. Jackson St., KSC-TR-0815 Seattle, WA 98104-3856 Tel.: 206.684.1481 E-mail: hlew.ligocki@metrokc.gov www.metrokc.gov/kcdot</p> | <p>San Francisco Bay Area Rapid Transit District P.O. Box 12688 Oakland CA 94606-2688 Tel.: 650.992.2278 Homepage: www.bart.gov</p> |
| <p>Miami-Dade Transit Agency Tel.: 305.654.6586 E-mail: mdtais@metro-dade.com www.metro-dade.com/mdta</p> | <p>Tri-County Metropolitan Transportation District of Oregon (Tri-Met) 4012 SE 17th Avenue Portland, OR 97202 Tel.: 503.238.7433 E-mail: comments@tri-met.org www.tri-met.org</p> |
| <p>Port Authority Allegheny Pittsburgh, PA Tel.: 412.442.2000 www.portauthority.org/home.html</p> | <p>Regional Transit District Denver, CO 1600 Blake Street Denver, CO 80202 Tel.: 303.628.9000 www.rtd-denver.com</p> |
| <p>City of Honolulu Department of Transit Services 711 Kapiolani Blvd., 12th Floor Honolulu, Hawaii 96813 Tel.: 808.523.4125 E-mail: webmaster@co.honolulu.hi.us www.co.honolulu.hi.us/dts</p> | <p>Port Authority of New York and New Jersey 67 West, # 1 World Trade Center New York, NY 10048 Tel.: 212.435.7000 www.panynj.gov</p> |
| <p>Milwaukee County Transit System 1942 North 17th Street Milwaukee, Wisconsin 53205 Tel.: 414.344.4550 www.RideMCTS.com</p> | <p>The Greater Cleveland Regional Transit Authority 1240 W.6th Street Cleveland, Ohio 44113-1331 Tel.: 216.566.5100 little.nhlink.net/~rta</p> |
| <p>Metro Transit Minneapolis, MN Mears Park Center, 230 E 5th St. St. Paul, MN 55101 Tel.: 651.602.1000 E-mail: data.center@metc.state.mn.us www.metrotransit.org</p> | <p>Contra-Coastal Transit District www.atip.com/transit.htm</p> |
| <p>San Diego Metropolitan Transit Board P.O. Box 122511 San Diego, CA 92112-2511 Tel.: 619.238.0100 www.sandag.cog.ca.us/sdmts</p> | <p>Regional Transit Authority Of New Orleans 6700 Plaza Dr. New Orleans, LA 70127 Tel.: 504.242.2600 www.projectaction.org/paweb/la/us272.htm</p> |

| | |
|---|---|
| Dallas Area Rapid Transit Authority P.O. Box 660163 Dallas, Texas 75266-0163 Tel.: 214.749.3278 E-mail: jbowers@dart.org www.dart.org/home.htm | Detroit Department of Transportation 1301 E. Warren Ave. Detroit, MI 48207 Tel.: 1.888.336.8287 www.ci.detroit.mi.us/ddot |
| Bi-state Development Agency St. Louis Tel.: 314.231.2345 E-mail: CustomerService@BSDA-Transit.org www.bi-state.org | Santa Clara Valley Transportation Authority 2 North First Street San Jose, CA 95128 Tel.: 408.321.2300 www.vta.org |
| Orange County Transit Authority Tel.: 714.560.OCTA www.octa.net | VIA Metropolitan Transit Tel.: 210.362.2020 www.viainfo.net |
| Phoenix Regional Public Transportation Authority 302 N. 1st Ave, Suite 700 Phoenix, AZ 85003 Tel.: 602.262.7242 E-mail: asanchez@vm.maricopa.gov www.valleymetro.maricopa.gov | Capital Metropolitan Transit Authority 2910 East 5th Street Austin, TX 78702 Tel.: 512.389.7400 E-mail: webmaster@capmetro.austin.tx.us www.capmetro.com |

Rozdělení RTA však lze provést i podle řady dalších kritérií (počet cestujících, ziskovost, druh dopravy apod.). Z hlediska možností a příležitostí k účasti českých subjektů bude účelné nejvíce se věnovat kolejovým systémům a z tohoto důvodu RTA rozlišit na: (1) tradiční/etablované, (2) relativně nedávno vzniklé, (3) historické/tematické.

ad (1) - Tradiční dopravní systémy jsou nejstarší, patří ve většině případů k největším a přístup k zakázkám je u nich zpravidla nejobtížnější. RTA jsou ve většině případů soběstačné, velké a někdy i byrokraticky zatížené úřady. V posuzování nových projektů nebo modernizace stávajících systémů postupují zpravidla nezávisle a velmi konzervativně. Podmínky dodávek nových a neosvědčených výrobků mohou být velmi složité a budou pravděpodobně podléhat řadě technických a byrokratických omezení. Na druhou stranu se u těchto systémů jedná většinou o velké zakázky a úspěšná dodávka může představovat trvalý zdroj příjmů a výborné reference.

- **New York Metropolitan Transportation Authority** - provozuje největší systém veřejné dopravy v USA, sestávající ze tří operátorů (NYC Transit, Long Island Railroad, Metro North Railroad) metra a příměstských vlaků. Každý z operátorů má vlastní management, preference a interní předpisy. Na nových projektech spolupracují pouze zřídka v případech, kdy tak nařídí RTA. Každý operátor má vlastní plánovací personál, projekty se jen výjimečně konzultují externě. Průběh zakázek je často neprůhledný a výsledek odlišný od původního zadání. Od dodavatele se vyžaduje velká trpělivost, flexibilita a značné finanční zázemí.
- **Chicago Transit Authority CTA** - je soběstačný provozovatel cca 600 elektricky poháněných vozidel. Vlakové soupravy mají jednotné technické parametry. RTA je považována za technicky konzervativní s velmi opatrným přístupem k novým projektům.
- **Metropolitan Boston MBTA** - disponuje rozsáhlým vozovým parkem, který se skládá elektrických vozů metra, tramvají a lokomotivou tažených příměstských vlaků. Vlastní plánovací útvar spolupracuje u nových projektů s různými inženýrskými firmami. RTA je považována za technologicky konzervativní.
- **South Eastern Pennsylvania SEPTA** - patří v USA k nejstarším provozovatelům dvou oddělených systémů metra, dvou typů tramvají, elektrického vysokorychlostního vlaku a příměstského vlaku (elektrického i lokomotivou taženého). Správa příměstských vlaků je poměrně oddělena od ostatních aktivit RTA a je považována za konzervativní, zatímco zbytek plánovacího personálu RTA má tendenci k inovaci a hledání nových podnětů ve veřejné dopravě.
- **New York - New Jersey PATH** - je nezávislý operátor 2 tras malých elektrických vlaků zakončených tunelem pod řekou Hudson na Manhattanu. PATH je menší částí NY-NJ Port Authority, která provozuje

regionální mosty, tunely a letiště. PATH disponuje pouze základním personálem a většinu projektů zadává externím inženýrským společnostem. Dosavadní projekty potvrzují konzervativní přístup k modernizaci.

- **San Francisco MUNI** - je jedním z nejstarších RTA založen za účelem provozu městských tramvají. Výběrem vozidel a projekty modernizace pověřuje soukromé konzultanty.
- **Pittsburgh PAT** - provozovatel původního tramvajového systému, ve velké míře svěřuje řízení nových projektů externím inženýrským firmám.
- **Cleveland GCRTA** - provozuje malé elektrické metrovlaky a tramvaje. V nedávné minulosti bez nových zakázek v oblasti kolejové dopravy, u ostatních druhů dopravy svěřuje projekty externím společnostem.
- **Newark City Subway NJT** - jedná se o provozovatele elektrické podzemní dráhy, která se má stát součástí místní tramvajové sítě. V současnosti jedná o nákup nového vozového parku pro trasu Hudson-Bergen.

ad (2) - Relativně nové dopravní systémy představují hlavní směr rozvoje kolejové veřejné dopravy ve Spojených státech a dokumentují růst významu veřejné dopravy od 70. let 20. století. Vznik těchto systémů se zpravidla váže na vznik a rozvoj nových městských center, jejichž budování s určitým systémem veřejné dopravy přímo počítá. RTA u těchto novějších systémů většinou disponují novějšími zařízeními, takže poptávka není vzhledem k jeho životnosti příliš velká. Na druhou stranu mohou být RTA více nakloněny modernizaci a inovaci s tendencí kupovat technicky nejvyspělejší zařízení. Vedle toho je u těchto novějších systémů větší prostor pro nové projekty, zejména v případech kdy sama aglomerace a tlak na rozšíření systému roste.

- **Washington Metropolitan WMATA** - provozuje poměrně velký elektrický vozový park. U nových zakázek zpravidla spoléhá na řízení projektů externími firmami, je považována za technologicky konzervativní.
- **San Francisco BART** - provozuje regionální elektrické rychlovlaky. Výběrová řízení a nové projekty řídí vlastní personál za doplňkové pomoci zvenčí. BART lze označit za progresivní se snahou často a výrazně modernizovat systém.
- **Los Angeles LACMTA** - vlastní poměrně malý vozový park metra tramvají. Nemá dostatečný personál na řízení celých projektů, větší část práce zadává konzultantům, s nimiž měl ovšem v minulosti problémy.
- **Los Angeles MetroLink** - jde o správce sítě diesel-lokomotivou tažených příměstských vlaků s koncovým napojením (*end-to-end*) na San Diego Coaster. Provoz zajišťuje smluvní operátor.
- **San Diego Coaster** - podobně jako v předchozím případě se jedná o správce sítě diesel-lokomotivou tažených příměstských vlaků s koncovým napojením na Los Angeles MetroLink. Také zde zajišťuje provoz smluvní operátor.
- **San Diego Trolley** - nový tramvajový systém, který v nedávné minulosti expandoval z 1 linky na současné 3. Nové zakázky řídí smluvní inženýrská firma a technické práce do značné míry provádí dodavatel vozů (Siemens).
- **Buffalo** - provozuje poměrně zastaralý tramvajový systém bez potřeby rozšiřování. RTA nemá vlastní plánovací personál.
- **Portland TriMet** - relativně starý tramvajový systém, který se neustále rozšiřuje. Externí konzultanti řídí zakázky a technické práce provádí dodavatelé vozů (původně Bombardier, v současnosti Siemens).
- **Portland Streetcar** - provozuje malý, finančně soběstačný tramvajový systém. V roce 2000 se rozhodl zakoupit nový vůz (Astra).
- **Baltimore MTA** - provozuje 2 hlavní systémy: (1) metro a tramvajový park, (2) příměstské vlaky tažené dieselovou nebo elektrickou lokomotivou. MTA se teprve nedávno stala jednotným provozovatelem těchto dvou oddělených systémů. MTA je personálně soběstačná agentura, pouze na technické práce najímá externí společnosti.
- **Miami Dade County** - metro systém podobný Baltimore (společný nákup).
- **Miami Florida Tri-Rail** - vlastní síť příměstských vlaků tažených diesel-lokomotivou, ale na její provoz najímá externí firmu.
- **Sacramento RT** - poměrně dlouho existující síť tramvajových linek. K nákupu vozidel a rozšiřování sítě najímá externí poradce, u technické údržby vozového parku spoléhá na dodavatele (původně Siemens, v současnosti CAF).

- **Denver** - provozuje novou a rozvíjející se tramvajovou síť. Stejně jako v předchozím případě RTA spoléhá na externí služby a technický servis dodavatele vozů (Siemens).
- **Salt Lake City MAX** - provozuje novou síť tramvajových tratí, předpokládá se její další rozvoj. MAX má pouze omezený personál, většinu plánovacích a technických prací zadává externím poradcům a dodavatelům (Siemens).
- **Santa Clara** - vlastní poměrně starou tramvajovou síť, která však dále roste. RTA nemá vlastní personální designerské a technické kapacity, velký podíl práce vykonávají externí společnosti a dodavatel vozů.
- **St. Louis Bi-State** - provozuje nový a dynamicky rostoucí tramvajový systém. Projekce a nákup vozů řídí najatá firma, o technickou údržbu se stará dodavatel (Siemens).
- **Dallas DART** - provozuje nový systém tramvajových tratí. Podobně jako u řady dalších nemá velké personální kapacity. Za technickou údržbu systému odpovídá dodavatel (Kinki Sharyo).
- **Dallas Trinity Rail Express** - vlastní příměstský, diesel-lokomotivou tažený vlak. Na provoz je najímán soukromý operátor, na plánovací činnost externí konzultanti.
- **Seattle Sounder** - je linka příměstského vlaku taženého diesel-lokomotivou, provozovaná smluvní společností.
- **Seattle Metro** - plánuje rozsáhlou rekonstrukci systému podzemních elektrických autobusů na lehkou kolejovou trať.

ad (3) - Historické/tematické dopravní systémy tvoří jen malou část kapacit v kolejové veřejné dopravě, i když jejich obliba a význam roste. V polovině případů jsou historické tramvaje provozovány na původních tratích z první poloviny 20. století, druhou polovinu tvoří repliky historických vozů zavedených čistě jako turistická atrakce. Replikou se v tomto případě rozumí vozy vzhledem připomínající historické tramvaje, ovšem při splnění všech moderních provozních, bezpečnostních a technických podmínek. Už z názvu vyplývá, že konkrétní technické řešení se bude případ od případu lišit. Předpokládáme, že dodávky budou z finančního hlediska vždy jen v omezeného rozsahu, ale vzhledem k exponovanosti vozů mohou představovat výbornou reklamu pro uplatnění jinde.

Memphis - tramvajová linka vznikla jako turistická atrakce, ale vzhledem k oblibě se stává dopravní tepnou s potenciálem dalšího růstu. Provozovatel disponuje vlastním nevelkým, ale efektivním plánovacím týmem, spolupráce s konzultanty je minimální.

New Orleans - Canal Street je projektem provozu replik historických tramvajů, **Riverfront** má doplnit systém o moderní tramvajovou linku. Obě trasy jsou velmi oblíbené a předpokládá se růst jejich významu.

Dallas McKinney Avenue - jako jediná linka ve Spojených státech provozuje původní historické vozy bez výrazné technické modernizace. Linku udržuje v provozu dobrovolný technický personál.

Portland Council Crest - provozuje repliku historické tramvaje. Její nákup řídila najatá externí společnost.

4.2. Výrobci autobusů, tramvajů a trolejbusů v USA

Zatímco v letecké, lodní, silniční a nákladní kolejové dopravě je domácí trh ovládán americkými firmami, v osobní kolejové dopravě mají dominantní postavení zahraniční firmy. Výsledkem odlišných technických parametrů provozu veřejné dopravy a především díky omezením zákona *Buy America* vzniklo velké množství dceřiných společností s dominantní účastí zahraniční firmy.

Americký trh je velmi konkurenční a není ovládán jednou nebo několika málo společnostmi. Každá firma v USA se snaží získat současné objemné zakázky, silné postavení na trhu a samozřejmě i reference pro své pronikání na další světové trhy. Nejednotné technické normy a relativně vysoká legislativní ochrana domácího trhu způsobily, že trh není konsolidovaný do takové míry jako např. u letecké nebo automobilové dopravy. Mezi největší výrobce/dodavatele dopravních systémů na trhu Spojených států patří kanadská firma Bombardier, německé koncerny Siemens a Adtranz, japonská Kawasaki, francouzská společnost Alstom a španělská CAF. Seznam všech hlavních výrobců uvádí následující tabulka.

| | |
|---|---|
| <p>AAI Corporation (defense contractor, rail cars, trolleybuses, electric buses, J-V se Škodou Ostrov n./O.) PO Box 126 Hunt Valley, MD 21030-0126 Tel.: 800.655.2616 www.aaicorp.com</p> | <p>Adtranz - Bombardier (rail cars, locomotives - dříve DaimlerChrysler) 1501 Lebanon Church Road Pittsburgh, Pennsylvania 15236-1491 Tel.: 412.655.5335 Fax: 412.655.5860 e-mail: ruch_wendy@adtranzna.com www.adtranzna.com</p> |
| <p>Alstom USA, Inc. (rail cars, transportation system) 4 Skyline Drive Hawthorne New York, NY 10532 Tel : 914.345.5192, Fax : 914.345.5117 www.alstom.com</p> | <p>American Railcar Industries (rail cars, parts) 100 Clark Street. St. Charles Missouri 63301-2075 Tel.: 639.940.6000 E-mail:: comments@americanrailcar.com www.americanrailcar.com</p> |
| <p>Basic Service Amusement (tramways, funiculars, trolleys) Tel.: 505.257.6600, Fax 1-505 257-2028 abasicservice@yahoo.com www.abasicservice.com</p> | <p>Bombardier Transportation (defense, rail cars) 800 Rene-Levesque Blvd. West Montreal, Quebec H3B 1Y8, Canada Tel.: 514.861.9481, Fax: 514.861.2740 www.bombardier.com</p> |
| <p>Boyertown Trolley Corporation (trolley replica buses, trams) 2237 W. Nine Mile Road Pensacola, FL 32534 Tel.: 850.494.2270, Fax: 850.494.2281 E-mail:: administration@boyertown-trolley.com www.boyertown-trolley.com</p> | <p>Breda (light rail car) 261 Madison Ave. New York, NY 10016 Tel.: 212.286.8000, Fax: 212.286.0700 E-Mail: bredany@aol.com</p> |
| <p>Construcciones y Auxilliar Ferrocarriles CAF (light rail) Padilla, 17 - 6 28006 Madrid, Spain Tel.: +9.1.435.2500, Fax: +9.1.436.0396 www.caf.es</p> | <p>Chance Coach, Inc. (buses) 2811 A Ohio Wichita, KS 67219-4318 Tel.: 316.838.1211, Fax 316.838.7744 sales@chancecoach.com engineering@chancecoach.com service@chancecoach.com</p> |
| <p>Electric Transit Inc. (Škoda Ostrov nad Ohří) PO Box 509 Hunt Valley, MD 21030-0126 Tel.: 410.628.3477 Fax: 410.628.8799 www.eti.com</p> | <p>Greater Indianapolis Transportation Inc. (buses) P.O. Box 421008 3801 West Morris Street Indianapolis, Indiana 46242-1008 Tel.: 317.247.6233, Fax: 317.241.2330 www.grtrindytrans.com</p> |
| <p>Greenbrier Companies, Inc. (manufacturing, repairing of railcars) 1 Centerpointe Dr., Ste. 200 Lake Oswego, OR 97035 Tel.: 503.684.7000, Fax: 503.684.7553 www.gbrx.com</p> | <p>Kawasaki Rail Car, Inc. (light rail) 1 Larkin Plaza Yonkers, NY 10701 Tel.: 916.376.4700, Fax: 916.376.4779</p> |
| <p>MID Buses (buses, school buses) 505 East Jefferson Street Bluffton, OH • 35817 Tel.: 419.358.2500, Fax: 419.358.2400 E-Mail: dealers@midbus.com www.midbus.com</p> | <p>Nippon Sharyo USA Inc. (light rail) 375 Park Ave. New York, NY 10152 Tel.: 212.755.2150, Fax: 212.755.2257 E-Mail: nsusa@aol.com</p> |

| | |
|---|---|
| <p>North American Bus Industries, Inc. (buses) 106 National Drive Anniston, AL 36207 Tel.: 256.831.4296, Fax: 256.831.4299 Aftermarket Parts Division 325 South Sandusky Street, Suite 100 Delaware, OH 43015 Tel.: 740.369.1056, Fax: 740.363.5897 www.nabiusa.com</p> | <p>Orion Bus Industries (pohon na plyn) Base Road, P.O. Box 449 Oriskany New York 13424 Tel.: 315.768.8101, Fax: 315.768.6520 OrionCNG@aol.com www.transit-center.com/orion</p> |
| <p>Prevost (luxury buses) Lyndhurst, NJ Tel.: 201.933.3900, Fax: 201.933.2785 Parts and Service: Tel.: 1.800.223.0830, Fax: 201.933.6407 www.prevostcar.com</p> | <p>Siemens Transportation Systems, Inc. (light rail, DBOM) 1700 Tribute Road, Suite 200 Sacramento, CA 95815 Tel.: 916.646.2300, Fax: 916.646.2375 www.sts.siemens.com</p> |
| <p>The Blue Bird Corporation (school buses) 3920 Arkwright Road Macon, GA 31210 www.blue-bird.com</p> | <p>Thomas Buses (school buses) P. O. Box 2450, High Point, NC 27261 1408 Courtesy Road HighPoint, NC 27260 Tel.: 336.889.487 Fax: 336.889.2589 www.thomasbus.com</p> |
| <p>Titan Global Technologies, Ltd. (monorail transit system) 85 Chestnut Ridge Rd., P.O. Box 617, Montvale, NJ 07645 Tel.: 201.930.0300 Fax: 201.307.0649 E-mail: enrg@titan-global-tech.com www.jetrail.com</p> | <p>World Trans, Inc. (buses) P.O. Box 2946 Hutchinson, KS 67504-2946 Tel.: 1.888.662.0888 www.wtrans.com</p> |

4.3. Inženýrské a stavební firmy

S výjimkou největších dopravních systémů jsou jejich provozovatelé při výběru dodavatele většinou odkázáni na externí služby některých specializovaných inženýrských společností. Ty potom zpravidla řídí proces výběru i realizace projektu. Mezi největší inženýrské firmy se specializovaným týmem odborníků na projekty veřejné dopravy patří Booz-Allen, Parsons Transportation Group (dříve společnost Gibbs & Hill) a STV Engineers. LTK Engineering Services je podle našich informací jedinou nezávislou firmou, která se v USA specializuje na kolejovou dopravu.

Na tomto místě je důležité upozornit na charakter funkce poradenských nebo inženýrských společností v projektech veřejné dopravy. Jejich význam v současnosti roste s tím, jak dochází k přesahu jejich kompetencí. V minulosti obvyklá role prostředníka určeného k výběru dodavatele a obhajobě zájmů RTA se postupně zamlžuje s rostoucími nároky vůči dodavateli (*design-build-operate-maintain - DBOM*). Inženýrské společnosti se namísto toho stávají dočasnými nebo trvalými obchodními partnery dodavatelů a mohou plnit velkou část z úkolů DBOM. Celkem 3 společnosti dokonce prezentují svoji činnost spíše než jako inženýrská společnost jako tzv. "*DBOM system integrators*" (mezi ně patří *Dragados Infraestructuras, Raytheon a SNC-Lavalin, Inc.*).

Stupeň technické úrovně a pragmatických obchodních dovedností inženýrských firem je velmi variabilní a pro českého dodavatele je nezbytné tyto schopnosti pečlivě prověřit, nejlépe podle referencí o jejich minulých projektech. Následující tabulka uvádí výše charakterizované inženýrské společnosti v oboru dopravní infrastruktury.

| | |
|--|--|
| <p>Basile Baumann Prost & Associates Nichols Center, Suite 10 177 Defense Hwy. Annapolis, MD 21401 Tel.: 410.266.7800, Fax: 410.266.7866 E-mail: info@bbpa.com</p> | <p>Booz-Allen & Hamilton, Inc. - Raytheon 8283 Greensboro Dr. McLean, VA 22102 Tel.: 703.902.5000, Fax: 703.902.3333 www.raytheon.com</p> |
| <p>Carter & Burgess 3880 Hulen Street Fort Worth, TX 76107-7256 Tel.: 817.735.6000, Fax: 817.735.6148 www.c-b.com/index.asp</p> | <p>Camp Dresser & McKee, Inc. 312 E. Wisconsin Avenue, Suite 500 Milwaukee, WI 53202 Tel.: 414.291.5100, Fax: 414.291.2765 www.cdm.com</p> |
| <p>DE Consult Oskar-Sommer-Strasse 15 D-60596 Frankfurt am Main Postfach 700254, D-60591 Frankfurt am Main Tel.: +49.69.631.9220, Fax: +49.69.631.9356 e-mail: schraud@de-consult.de</p> | <p>Daniel, Mann, Johnson & Mendenhall 3250 Wilshire Boulevard Los Angeles, California 90010 Tel.: 213.381.3663, Fax: 213.383.3656 www.dmj.com</p> |
| <p>DKS Associates 1956 Webster Street, Suite 300 Oakland, CA 94612 Tel.: 510.763.2061 www.dksassociates.com</p> | <p>EI Taller Colaborativo 66 York Street, Suite 303 Jersey City, NJ 07302-3839 Tel 201.938.2788, Fax 201.938.2789 E-mail: info@etcpc.com www.etcpc.com</p> |
| <p>HNTB 1201 Walnut, Suite 700 Kansas City, Missouri 64106 Tel.: 816.472.1201, Fax: 816.472.4060 www.hntb.com</p> | <p>Korve Engineering 155 Grand Avenue, Suite 400 Oakland, CA 94612 Tel.: 510.622.6600, Fax: 510.451.4549 E-Mail: webmaster@korve.com www.korve.com</p> |
| <p>Light Rail Transit Consultants Oskar-Sommer-Str. 15 60596 Frankfurt/Main Germany www.lrtc.de</p> | <p>Linda J. Meadow & Associates 556 S. Fair Oaks Ave. Suite 101-129 Pasadena, CA 91105-2606 Tel.: 626.584.2910, Fax: 626.584.2989 E-Mail: ljmeadow@earthlink.net</p> |
| <p>LTK Engineering Services SEPTA Vehicle Programs: 1234 Market Street, 19th Floor Philadelphia, PA 19107 Tel.: 215.580.3551, Fax: 215.580.8068 www.ltk.com</p> | <p>The Nettleship Group 2665 Main Street, Suite 220 Santa Monica, CA 90405 Tel.: 310.392.8585, Fax: 310.392.8580 E-mail: webmaster@nettleship.com www.nettleship.com</p> |
| <p>Parsons Brinckerhoff, Inc. 1 Penn Plaza New York, NY 10119 Tel.: 212.465.5000, Fax: 212.465.5096 www.pbworld.com</p> | <p>Rhein-Consult GmbH Fritz-Vomfelde-Str. 6 D-40547 Dusseldorf Tel.: +2.11.523.0550, Fax: +2.11.523.0561 E-mail: rc@rheinconsult.de www.rhein-consult.de</p> |
| <p>Stone Consulting & Design, Inc. P.O. Box 306 Warren, Pennsylvania 16365 Tel.: 814.726.9870, Fax: 814.726.9855 www.stoneconsulting.com</p> | <p>STV Group, Inc. 205 W. Welsh Dr. Douglassville, PA 19518 Tel.: 610.385.8200, Fax: 610.385.8500 www.stvinc.com</p> |

| | |
|---|--|
| <p>Washington Group International, Inc. Morrison Knudsen Plaza 720 Park Blvd. Boise, ID 83729 Tel.: 208.386.5000, Fax: 208.386.7186 www.wgint.com</p> | |
|---|--|

Odděleně uvádíme seznam stavebních společností, ačkoliv v posledních letech dochází k přesahu činností a nelze stanovit přesnou hranici mezi inženýrskými službami a výhradně stavební činností.

| | |
|--|--|
| <p>American Underground-Construction Association 3001 Hennepin Avenue, So., Suite D202 Minneapolis, MN 55408 E-mail: underground@auca.org Tel.: 612.825.8933, Fax: 612.825.8944 www.auca.org/index.html</p> | <p>Bechtel Group, Inc. 8180 Greensboro Drive, Suite 900 McLean, VA 22102-9998 Tel.: 703.748.9300, Fax: 703.748.9442 E-mail: northame@bechtel.com www.bechtel.com</p> |
| <p>CH2M Hill Companies, Ltd. 6060 S. Willow Dr. Greenwood Village, CO 80111-5142 Tel.: 303.771.0900, Fax: 303.846.2231 www.ch2m.com</p> | <p>CWA-Constructions SA/Corp. 4601 Olten, Switzerland Tel. +41.62.205.6000, Fax +41.62.205.6006 E-mail: info@cwa.ch www.cwa.ch</p> |
| <p>Granite Construction Company 525 W. Beach Street Watsonville, CA 95076 Tel.: 831.722.2716, Fax: 831.722.4159 www.graniteconstruction.com</p> | <p>Hatch Mott MacDonald 6140 Stoneridge Mall Road, Suite 250 Pleasanton, CA 94588 Tel.: 925.469.8010, Fax: 925.469.8011 corporate@hatchmott.com www.hatchmott.com</p> |
| <p>Henry Williams Electrical Dodsworth Street, Darlington Co. Durham, DL1 2NJ England Tel.: 44.132.546.2722, Fax: 44.132.538.1744 www.hwilliams.co.uk</p> | <p>Kiewit Construction 6797 Dorsey Rd., Suite 5 Elkridge, MD 21075 Tel.: 410.796.8311, Fax: 410.796.2039 www.kiewit.com</p> |
| <p>MVA Group 115 Shaftesbury Avenue London, WC2H 8AD United Kingdom Tel.: 44.20.7240.1376, Fax: 44.20.7240.1378 E-mail: mail@mva.co.uk www.mva-group.com</p> | <p>Pacific Northern Rail 455 Silvercreek Parkway N. Guelph, ON, N1H 8M7 Tel. 519.763.2960, Fax: 519.763.2964 E-mail: info@pnrail.com www.pnrail.com/flash-index.html</p> |
| <p>Raytheon Engineers & Constructors International, Inc. 1 Broadway Cambridge, MA 02142 Tel.: 617.494.7000, Fax: 617.494.7258 www.raytheon.com</p> | <p>URS Greiner Woodward Clyde 100 California St., Ste. 500 San Francisco, CA 94111-4529 Tel.: 415.774.2700, Fax: 415.398.1904 www.urscorp.com</p> |

5. OBOROVÁ SDRUŽENÍ

Ve Spojených státech existuje řada asociací a oborových sdružení zastupujících zájmy firem, profesí a zaměstnanců v odvětví dopravy. Na národní úrovni, tj. s působností ve všech státech Unie a často i mimo USA, funguje 95 asociací. Na státní a místní úrovni je činných dalších 96 asociací.

Řada z těchto sdružení reprezentuje pouze úzký okruh členů, některé asociace plní pouze specifické úkoly požadované jejich členy (*např. organizace výstavních akcí nebo vydávání oborového časopisu* -

pozn.). Předmětem valné části asociací je automobilová doprava, a to nákladní i osobní. Následující tabulka je abecedně řazeným seznamem nejdůležitějších asociací, jejichž činnost se dotýká hromadné dopravy. Pravděpodobně největší význam má z hlediska projektů ve veřejné dopravě a možnosti účasti v nich v pořadí druhá uvedená - American Public Transportation Association (APTA).

| | |
|--|--|
| <p>America Bus Association 1100 New York Ave., NW, Suite 1050 Washington, DC 20005-3934 Tel.: 202.842.1645, Fax: 202.842.0850 www.buses.org</p> <p>- 3000 členů: výrobci autobusů, soukromí provozovatelé autobusové dopravy včetně cestovních kancelářů, výrobci náhradních dílů</p> | <p>American Public Transportation Association 1201 New York Ave., NW, Suite 400 Washington, DC 20005 Tel.: 202.898.4000, Fax: 202.898.4070 www.apta.com</p> <p>- 1100 členů: provozovatelé veřejné dopravy, výrobci, poradenské firmy, státní a místní úřady</p> |
| <p>Association of American Railroads 50 F St., NW Washington, DC 20001-1564 Tel.: 202.639.2100, Fax: 202.639.2558 www.aar.org</p> <p>- 67 členů (železničních společností): má zajišťovat spolupráci železnic s cílem zajistit fungování systému na národní úrovni; je platformou pro tvorbu standardů</p> | <p>Community Transportation Association of America 1341 G St., NW Washington, DC 20005 Tel.: 202.628.1480, Fax: 202.737.9197 www.ctaa.org</p> <p>- 1300 členů: provozovatelé, regionální dopravní úřady, poradenské firmy, dodavatelé zařízení, státní úřady (zaměření: dopravní systémy v menších obcích a komunitách bez přístupu ke běžné veřejné dopravě)</p> |
| <p>Institute of Transportation Engineers 525 School St., SW, Suite 410 Washington, DC 20024-2797 Tel.: 202.554.8050, Fax: 202.863.5486 www.ite.org</p> <p>- 15000 individuálních členů: profesní sdružení jednotlivců i zástupců firem aktivních v plánování, designu a provozu pozemních dopravních systémů</p> | <p>National Railroad Construction and Maintenance Association 122 C St., NW, Suite 850 Washington, DC 20001-2109 Tel.: 202.638.7790, Fax: 202.638.1045 www.nrcma.org</p> <p>- 250 členů: výrobci a dodavatelé železničního zařízení, stavební firmy, firmy zabývající se údržbou tratí a vozového parku</p> |
| <p>Railway Engineering-Maintenance Suppliers Association 210 Little Falls, Suite 100 Falls Church, VA 22046-4331 Tel.: 703.241.8514, Fax: 703.241.8589 www.remsa.org</p> <p>- 227 členů: výrobci a distributoři výrobků určených k provozu a údržbě železnic</p> | <p>Railway Systems Suppliers 9304 New LaGrange Rd., Suite 200 Louisville, KY 40242 Tel.: 502.327.7774, Fax: 502.327.0541 www.rssi.org</p> <p>- 240 členů: výrobci a prodejci řídicích systémů, komunikační a signální techniky v železniční dopravě</p> |

Vedle toho bychom rádi alespoň stručně představili některé další asociace, které mohou být z hlediska uplatnění českých výrobků stejně důležité, byť nemusí vždy reprezentovat největší část trhu.

- **Advanced Transit Association** - sdružuje subjekty s cílem aplikovat moderní a úsporné technologie v městské dopravě. Zaměřuje se na prosazování nenákladných druhů dopravy s důrazem na méně rozvinuté aglomerace (advancedtransit.org).
- **Association for Commuter Transportation** - je sdružením výrobců, zaměstnavatelů a provozovatelů alternativních druhů veřejné dopravy se zaměřením na mikrobusy "vanpool" (www.actweb.org).
- **Electric Vehicles Association of the Americas** - prosazuje komerční využití elektricky poháněných vozidel v USA, Kanadě a v Latinské Americe (www.evaa.org).

- **High Speed Ground Transportation Association** - je zájmovou organizací firem a subjektů prosazující budování vysokorychlostních železničních tratí (www.hsgt.org).
- **National School Transportation Association** - hájí zájmy provozovatelů školní autobusové dopravy a reprezentuje je vůči dalším subjektům jako státní úřady, školy a sdružení rodičů (www.schooltrans.com)
- **Natural Gas Vehicle Coalition** - sdružuje subjekty se zájmem na rozvoji a rozšíření zemním plynem poháněné dopravy (www.ngvc.org).
- **Transportation Research Forum** - slouží přepravním, vládním úřadům, dodavatelům zařízení a konzultantům k výměně informací trendech v osobní i nákladní přepravě (www.utexas.edu/depts/ctr/trf)

6. HLAVNÍ VÝSTAVNÍ AKCE

Téměř všechny asociace organizují jednu nebo více společenských akcí ročně. Některé z výstav jsou otevřené veřejnosti, u jiných naopak platí podmínka členství v asociaci. Přestože většina společenských podniků má pouze formát konference nebo odborného semináře, doporučujeme českým firmám předem se o možné účasti na nejrůznějších akcích informovat.

Jediným veletrhem výhradně věnovaným veřejné dopravě na území Spojených států je v letech 2001 a 2002 mezinárodní výstava International Public Transit Expo, pořádaná hlavní oborovou asociací APTA.

- **International Public Transit Expo 2002**, 23. - 25. září 2002, Las Vegas Convention Center, Las Vegas, NV, kontakt: APTA Meetings Department: Ingrid Tomasek - Planning, Tel.: 202.496.4840 nebo Heather Rachels - Registration, Tel.: 202.496.4838. Výstava, pořádaná každé 2 roky u příležitosti výročního zasedání APTA 2002, má prodejní a kontraktační charakter a je kvalitně zastoupena společnostmi z USA i ze zahraničí. V roce 2000 se jí zúčastnilo 1000 vystavovatelů na ploše 280 tisíc m². Výstavu navštívilo přibližně 16 tisíc lidí.

Vedle tohoto veletrhu se české firmy mohou zúčastnit i dalších akcí, jejichž část je věnována hromadným dopravním prostředkům nebo obsluze dopravních systémů. Některé z mnoha takových doplňkových akcí uvádíme na tomto místě. Úplný seznam všech výstavních akcí v dopravě v USA i po celém světě lze získat na internetové adrese: www.tscentral.com.

- **Commuter Rail Conference**, 31. března - 4. dubna 2001, Westin Hotel, Seattle, Washington, kontakt: APTA: Fran Hooper: 202.496.4876. Konference věnovaná příměstské vlakové dopravě a návazné problematice, účastní se jí zástupci dodavatelů, provozovatelé a konzultanti.
- **APTA Annual Meeting**, 30. září - 4. října 2001, Philadelphia Marriott Hotel, Philadelphia, Pennsylvania, kontakt: APTA: Pamela Boswell: 202.496.4803 nebo Ingrid Tomasek: 202.496.4840. Výroční zasedání APTA bez výstavních příležitostí. Kromě výrobních firem a provozovatelů dopravních systémů se zasedání účastní zástupci vlády, akademické osobnosti a tisk. Akce je výbornou příležitostí k navázání kontaktů a získání přehledu o současném dění ve veřejné dopravě.
- **Rail Transit Conference**, 10. - 14. června 2001, Boston Marriott Copley Place Hotel, Boston, Massachusetts, kontakt: APTA: David Phelps: 202.496.4885. Konference je věnována železniční dopravě a zejména otázkám plánování, designu a provozu železničních tratí. Velká pozornost bude věnována problematice managementu a využití technologií. Doplňkem ke konferenci je přehlídka vybraných výrobků.
- **Community Transportation EXPO 2001**, 20. - 25. května 2001, Salt Palace Convention Center, 100 South West Temple, Salt Lake City, UT 84101, www.ctaa.org/expo2001/home.shtml. Výstava je hlavní akcí věnovanou dopravní obsluze menších a izolovaných aglomerací a komunit starých tělesně postižených občanů bez přístupu ke konvenčním systémům veřejné dopravy. Mezi primární vystavovatele patří výrobci a provozovatelé autobusů, mikrobusů a specializovaných výrobků.
- **ITE 2001 Annual Meeting and Exhibit**, 19. - 22. srpna 2001, Hyatt Regency Chicago, Chicago, Illinois, kontakt: Marianne Saglam: 202.554.8050, ext. 123, fax: 202.863.5486, e-mail: msaglam@ite.org. Akce je pilotní výstavou asociace Institute of Transportation Engineers, zaměřenou na využití moderních technologií při výstavbě a provozu dopravních systémů. Mezinárodní zastoupení zahrnuje 20 zemí.

- **National Railroad Construction and Maintenance Association's Annual Management Conference & Products Display Show**, 12. - 16. ledna 2001, La Costa Resort & Spa, San Diego, California. Výstava je jediným podnikem nezávislých kontraktorů v železničním sektoru.

7. LEGISLATIVA A VŠEOBECNÉ PODMÍNKY VÝVOZU DO USA

Dovoz kolejových dopravních prostředků spadá podle harmonizovaného celního sazebníku HTS do kategorie 86, silniční prostředky do kategorie 87. Obě tyto hlavní kategorie pokrývají většinu součástí a náhradních dílů vozidel, ale značné množství specializovaných součástí a zařízení se řadí do jiných kategorií: koleje a části kolejových tratí (73), betonové pražce a vodiče kolejí (68), mechanické komponenty (84) a elektrická zařízení, řídicí panely, signální zařízení, kontrolní a bezpečnostní zařízení (85), část optických přístrojů a zařízení přesného měření (90), sedačky a osvětlení (94).

Dopravní prostředky dovážené do USA musí splňovat (1) bezpečnostní standardy stanovené federálními úřady a (2) standardy stanovené úřadem Environmental Protection Agency pro hladiny emisí a hlučnosti. Podle toho, zda se jedná o kolejové nebo silniční dopravu, bude příslušným federálním úřadem Federal Railroad Administration (FRA), resp. Department of Transportation (DOT), Federal Highway Administration (FHA) a National Highway Traffic Safety Administration (NHTSA).

Kolejová doprava se řídí následujícím zákonem a souvisejícími předpisy:

- Federal Railroad Administration Act (49 USC Subtitle B, Section II) - stanoví normativní a kontrolní pravomoci federálních agentur;
- Regulation on Railroad Noise Standards (40 CFR 201) - určuje limity hlučnosti dopravních prostředků;
- Regulation on Rail Equipment Safety (49 CFR 200) - je sborníkem bezpečnostních a konstrukčních předpisů pro železniční prostředky používané v USA.

Silniční (autobusová, trolejbusová) doprava se řídí těmito zákony:

- Automobile Information Disclosure Act (15 USC 1231) - stanoví označování dovážených vozidel;
- National Traffic and Motor Vehicle Safety Act of 1966 (15 USC 1391-1431) - stanoví bezpečnostní limity provozu motorových vozidel v USA;
- National Traffic and Motor Vehicle Safety Act - Bumper Standards (15 USC 1901-1949) - je doplňkem k předchozímu zákonu a určuje standardy pro nárazovou odolnost vozidel;
- Clean Air Act (42 USC 7521-7543) - zakazuje dovoz motorových vozidel, které nesplňují emisní limity;
- Consumer Product Safety Act (15 USC 1263) - určuje poměrně široce definované standardy výroby, zpracování a označování výrobků určených k prodeji v USA.

Při splnění všech zákonných podmínek k dovozu, prodeji a provozu dopravních prostředků ve Spojených státech je před uvolněním zboží z celního skladu zapotřebí předložit (1) doklady o splnění těchto podmínek a (2) dokumenty potřebné ke stanovení výše cla.

U kolejových dopravních prostředků je dokladem podle bodu (1) certifikát FHA o vyhovění bezpečnostním standardům, u silničních vozidel deklarace DOT (HS-7, HS-474 a případně 3520-1). Dokumenty podle bodu (2) tvoří standardní soubor celních formulářů a dokumentů používaných v zahraničním obchodu (*celní deklarace, faktura, nákladní list apod.*)

Uvedené dokumenty je dovozce povinen předložit zpravidla do 5 dnů od okamžiku, kdy zásilka dorazila do příslušného amerického celního skladu. Americké celní úřady U.S. Customs Service obvykle vyžadují předložení a kontrolu všech dokladů před vyskládněním zboží. Od roku 1996 byla v rámci vládní ochranné obchodní politiky zavedena zpřísněná celní kontrola některých druhů zboží, mezi něž patří i výrobky s velkým obsahem železa nebo oceli, tzn. i dopravní prostředky.

Výše uvedená legislativní úprava a podmínky dovozu dopravních prostředků do USA nemá vliv na další podmínky stanovené federálními nebo státními úřady u konkrétních zakázek (*viz kapitola 3*).

8. INFORMAČNÍ ZDROJE A DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY

Prvním předpokladem uplatnění českých výrobků bude v případě veřejné dopravy schopnost získat aktuální informace o budoucích projektech. V okamžiku zveřejnění výběrového řízení je bohužel zpravidla příliš pozdě, protože všechny části zakázky jako finance, projektová studie a vhodný dodavatel už byly předem projednány a neformálně rozhodnuty.

Výborným zdrojem informací o budoucích projektech je hlavní oborová asociace APTA, zejména její publikace a pravidelná zasedání. Prakticky denně aktualizované informace o nových projektech a klíčových zprávách z veřejné dopravy přináší domovská stránka APTA na adrese: www.apta.com. Vedle APTA se vyplatí sledovat činnost a aktuality i dalších asociací, uvedených v kapitole 5.

Stejně přínosnými institucemi, ovšem s orientací na kolejovou dopravu, jsou Free Congress Foundation a Light Rail Central, jejichž hlavním sdělovacím prostředkem jsou webové stránky: www.trolleycar.org a www.lightrail.com. Obě stránky obsahují aktuality o projektech modernizace, rozšiřování stávajících linek i o nových projektech. Prvně jmenovaná stránka má spíše analytické zaměření a zabývá se budoucností rozvoje systémů v USA. Druhá webpage zase obsahuje řadu detailů a technických údajů o jednotlivých projektech, včetně technické specifikace jednotlivých tramvajových souprav ve Spojených státech.

Lze také sledovat veřejná oznámení jednotlivých RTA, jež provozují regionální dopravní systémy. Nevýhodou toho způsobu získávání informací je však roztržitost a časová náročnost. Naopak obrovskou výhodou je přímý kontakt s personálem, který eventuálně řídí a rozhoduje o výběru dodavatelů. Seznam kontaktních spojení RTA je uveden v kapitole 4.1.

Nejsnadnějším způsobem, jak získávat informace o jednotlivých projektech je patrně přímý kontakt s některou inženýrskou a stavební firmou, protože všechny pozorně sledují nové projekty a navíc disponují výbornými kontakty na RTA. Překážkou může být obecný požadavek na jejich nestrannost nebo předchozí spolupráce s jiným dodavatelem. Seznam inženýrských stavebních firem naleznete v kapitole 4.3.

K dobré orientaci v oboru veřejné dopravy USA slouží vedle uvedených zdrojů i celá škála dalších neziskových organizací a jednotlivců. Vhodným prostředkem sledování těchto informací je Internet, díky němuž lze na vyhledávacích serverech po zadání příslušných klíčových slov snadno získat stovky referencí. Problémem je nepřehlednost a časová náročnost filtrování zbytečných a nefunkčních odkazů. Ověřili jsme velkou část z existující internetové databáze a z hlediska obsahu přínosných údajů pro české firmy uvádíme následující linky:

| adresa | Charakteristika |
|--|---|
| www.trolleycars.com | obsahuje zprávy o restauračních projektech historických replik tramvají; nevelké množství odkazů na RTA a instituce zabývající se tramvajovou a částečně i trolejbusovou dopravou |
| www.tramways.com | stránka fanoušků tramvajové dopravy; rozsáhlý seznam jednotlivých systémů na světě se stručným popisem a fotografiemi vozů; odkazy na RTA, muzea a další organizace |
| www.lrta.org | domovská stránka britské Light Rail Transit Association; informace o projektech se zaměřením na Evropu; seznam systémů na světě |

Federální úřady lze oslovit s problémy týkajícími se legislativy a předpisů. Ne vždy bude federální administrativa dobrým zdrojem informací, zejména pokud jde o nové projekty. Ty se do jejího zorného pole dostávají až v okamžiku, kdy se jedná o federálním finančním příspěvku. Vždy je třeba počítat se zdoluhavým byrokratickým postupem, díky němuž jsou dotazy a žádosti vyřizovány pomalu. Specifickým případem je celní správa U.S. Customs Service, jejíž praxí je neodpovídat ani na četné urgencye. Následuje seznam federálních agentur s působností v oblasti dovozu, výroby nebo provozu dopravních prostředků a veřejné dopravy.

| | |
|--|---|
| <p>U.S. Department of Transportation Federal Railroad Administration 400 Seventh St., SW Washington, DC 20590 Tel.: 202.632.3393 www.fra.dot.gov</p> | <p>U.S. Department of Transportation Federal Transit Administration 400 Seventh St., SW Washington, DC 20590 Fax: 202.366.7116 www.fta.dot.gov</p> |
| <p>U.S. Department of Transportation National Highway Traffic Safety Administration 400 Seventh St., SW Washington, DC 20590 Tel.: 202.366.5283 www.nhtsa.dot.gov</p> | <p>U.S. Department of Commerce International Trade Administration Office of Automotive Affairs 17th and Constitution Ave., NW Washington Tel.: 202.482.0554 www.ita.doc.gov/industry/basic/</p> |
| <p>Environmental Protection Agency Office of Mobile Sources 401 M Street, SW, #6405-J Washington, DC 20460 www.epa.gov/omswww/</p> | <p>U.S. Customs Service 1301 Constitution Ave., NW Washington, DC 20229 Tel.: 202.927.6724 www.customs.treas.gov</p> |

Obchodně-ekonomické úseky zastupitelských úřadů ve Washingtonu, New Yorku a Los Angeles a nově otevřená zastoupení CzechTrade v Chicagu a Miami jsou připraveny poskytovat českým firmám orientaci a pomoc při vstupu na trh USA. Domovské stránky ZÚ Washington www.czech.cz/washington v tomto směru obsahují řadu praktických informací a také registrované poptávky amerických firem.

| | |
|---|--|
| <p>Embassy of the Czech Republic Economic and Commercial Office 3900 Spring of Freedom St., NW Washington D.C. 20008 Tel: 202.274.9100, Fax: 202.966.8540 E-mail : eco_washington@embassy.mzv.cz www.czech.cz/washington</p> | <p>Consulate General of the Czech Republic Economic and Commercial Consul 1109-1111 Madison Avenue New York, N.Y. 10028 Tel: 212.717.5643, Fax: 212.717.5064 E-mail : consulate.newyork@embassy.mzv.cz</p> |
| <p>Consulate General of the Czech Republic Economic and Commercial Consul 10990 Wilshire Blvd., Suite 1100 Tel: 310.473.0889, Fax: 310.473.9813 Los Angeles, CA 90024 E-mail : losangeles@embassy.mzv.cz</p> | <p>CzechTrade Chicago Office Tel.: 312.644.1790, Fax: 312.527.5544 312.282.5437 (mobil) Miami Office Phone: 305.262.4433, Fax: 305.262.4504 305.987.8855 (mobil)</p> |

9. ZÁVĚRY A SHRNUÍ

Nejdůležitějším zdrojem informací o budoucích projektech veřejné dopravy je asociace APTA. Českým podnikům k základní orientaci a získání přehledu v oboru postačí, když budou sledovat její oznámení a aktuality, zveřejňované na domovské stránce: www.apta.com.

Konverze pohonu autobusových motorů na zemní plyn je z ekologického hlediska prioritou budoucího vývoje veřejné dopravy. Snížení vnější závislosti USA na ropě a ropných produktech je žádoucí i z politického hlediska. Rozvoj alternativních pohonů proto bude mít do budoucna pravděpodobně i finanční podporu ve formě daňových pobídek.

Obliba tramvajových provozů je u americké veřejnosti velká a do budoucna očekáváme trvalý rozvoj stávajících nebo vznik nových systémů. Zvyšování poptávky po ekologicky čistém provozu tramvajů a trolejbusů, řada výborných referencí o českých výrobcích a trend ke snižování spotřeby ropy jsou dobrými předpoklady k úspěchu českých firem.

Doporučujeme českým podnikům orientovat se na města s menšími dopravními systémy, kde jsou vypisovány méně rozsáhlé zakázky než u největších měst. Politický odpor proti zahraničnímu dodavateli je v menších městech zanedbatelný, objem dodávky nevyžaduje tak velkou kapitálovou sílu dodavatele, konkurence nejsilnějších zahraničních konkurentů nemusí být tak ostrá a výběrové řízení nebývá zatíženo příliš velkou mírou byrokracie, vazbami na stálé dodavatele a nesplnitelnými podmínkami (New York, Chicago).

Podmínkou úspěchu je dokonalá profesionální prezentace. V řadě případů je žádoucí, aby se úvodních jednání zúčastnili také zástupci OEÚ zastupitelských úřadů, kteří jako představitelé státní instituce ČR zvyšují důvěryhodnost české firmy. OEÚ a nově zřízené kanceláře CzechTrade mohou být tedy nejen zdrojem informací o trhu, ale mohou také poskytnout asistenci při jednání s americkými zákazníky.

Obrovskou výhodou může být kvalitní americký partner. Český podnik se nejen potřebuje včas seznámit s novými obchodními příležitostmi, ale musí také zvládnout všechny technické požadavky tendru a projít množstvím obchodních a právních úskalí. Spolupráce se subjektem, kterým rozumí zdejšímu nepřehlednému právnímu systému, je takřka nutností. Např. LTK Engineering Services je jedinou celonárodní inženýrskou firmou se specializací na kolejovou dopravu. Její zástupci navíc v minulosti už projevili zájem na spolupráci s českými podniky a mohou být jejich vhodným partnerem.

Ze specifických podmínek veřejných zakázek, daných diskriminačním zákonem *Buy America Act* (BAA), vyplývají hlavní prvky strategie českých podniků. Cena výrobku musí být minimálně o 25% nižší než nejnižší nabídka americké firmy nebo musí být převážná část (60%) hodnoty konečné dodávky amerického původu. Vyhovět podmínkám BAA lze dle zkušeností zahraničních firem buď (1) zakoupením montážních a částečně i výrobních kapacit v USA na dobu plnění dodávky nebo (2) založením společného podniku s již existující americkou firmou. Ke všem těmto úkonům nebo případně k žádosti o výjimkou z ustanovení BAA, je nevyhnutelná spolupráce se zkušeným americkým právním poradcem, případně auditorem pro určení podílu místních vstupů "*local content*".

Výklad hlavních pojmů:

| | |
|--|--|
| pevná trať (<i>fixed guideway</i>) | za pevnou trať lze považovat trasy veškerých kolejových vozidel, trolejbusové linky, ale také autobusové linky za předpokladu, že používají pouze jim vyhrazenou cestu nebo její část (<i>včetně tzv. HOV lanes</i>) |
| příměstský vlak (<i>commuter rail</i>) | vlakové spojení typicky mezi dvěma městy nebo městem a jeho příměstskými částmi |
| městský vlak (<i>heavy rail</i>) | vysokorychlostní vlakové spojení uvnitř aglomerací, jehož trať není po celé délce přerušena; typickým příkladem je "metro" ať už podzemní nebo nadzemní |
| mikrobus (<i>vanpool</i>) | alternativa k individuální automobilové dopravě mezi bydlištěm a pracovištěm založená na dobrovolném sdílení nákladů na provoz mikrobusu s pevně danou tratí a zastávkami |

Použitá literatura:

1. National Trade Database, Federal Transit Administration
2. APTA 2000 Public Transportation Fact Book, APTA
3. Statistical Abstract of the United States 1999, Bureau of Census, U.S. Department of Commerce
4. Survey of Current Business, Bureau of Census, U.S. Department of Commerce
5. National Trade and Professional Associations 2000, Columbia Books, Inc.
6. Association Yellow Book, Leadership Directories, Inc.
7. The New Electric Railway Journal, Free Congress Foundation
8. Guide to Metropolitan Transportation Planning, Federal Transit Administration, U.S. Department of Transportation

9. Industry, Trade, and Technology Review, U.S. International Trade Commission, March 1995
10. Celebrating the Federal Investment in Mass Transit, Federal Transit Administration 2000
11. Changing Direction: Federal Transportation Spending in the 1990's, Surface Transportation Policy Project 1999
12. tisk (Washington Post, Financial Times, San Francisco Examiner)

Internetové stránky:

13. North America Light Rail Industry: www.lightrail.com
14. APTA: www.apta.com
15. Free Congress Foundation Online: www.trolleycar.org
16. Trade Show Central: www.tscentral.com
17. Hoover's Online Database: www.hoovers.com